Jon Nørstebø
Årbogveien 33
2665 Lesja

Trondheim, 04.02.2021

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
[Deres ref.]	2020/9520	Arnt Hegstad

Fokstugu landskapsvernområde. Dispensasjon til riving og oppføring av ny hytte på Gardsenden. Klage.

Miljødirektoratet mener oppføring av campinghytte på setereiendommen vil være i strid med verneformålet for Fokstugu landskapsvernområde. Vedtak om dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 er derfor opphevet som ugyldig.

Vi viser til ovennevnte klagesak som ble oversendt til oss 30.06.2020 fra Dovrefjell nasjonalparkstyre. Klagesaken gjelder vedtak om dispensasjon truffet av nasjonalparkstyret 18.03.2020.

Bakgrunnen for saken
Jon Nørstebø søkte 25.09.2019 om tillatelse til å sette opp ei brukt campinghytte på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde. Hytta skal erstatte ei gammel og dårlig bu på ca 8 m2 som tidligere skal ha vært benyttet som kokhus. Det er i søknaden fra Nørstebø ikke oppgitt hva den nye hytta skal brukes til, men vi ser at det er krysset av for fritidsbolig i søknaden til Dovre kommune. Eksisterende seterhus benyttes i dag til fritidsbruk.

Det er ønske om å flytte ei Thøring laftet campinghytte med et bebygd areal på ca15 m2 til setra. Hytta skal kles med panel som det gamle seterhuset.

Dovrefjell nasjonalparkstyre ga dispensasjon til oppføring av campinghytta i møte 18.03.2020. De begrunnet tillatelsen med bla at oppsetting av nytt kokhus vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden. Nasjonalparkstyret mente endringen ville påvirke verneverdiene forholdsvis lite og at endringen sannsynligvis ikke var i strid med verneformålet. Det ble satt vilkår om tomtas beskaffenhet, utvendig kledning/materialvalg og fargesetting.

Vedtaket ble påklaget av Fylkesmannen (nå Statforvalteren) i Innlandet 6.4.2020. Innlandet fylkeskommune fremmet også en administrativ klage på vedtaket 8.4.2020 og bebudet at begrunnelse for klagen ville bli ettersendt. Verneområdestyret har imidlertid ikke mottatt noen etterfølgende begrunnelse fra fylkeskommunen.

Klagen fra fylkesmannen ble behandlet av Dovrefjell nasjonalparkstyre 8.6.2020. Nasjonalparkstyret fant ikke at klagen ga grunnlag for å endre eller oppheve eget vedtak. Saken ble derfor oversendt til Miljødirektoratet som klageinstans.

Klagers anførsler
Fylkesmannen viser til forskriftene og forvaltningsplanen for verneområdet. Setra ligger i en såkalt brukssone hvor nødvendige byggetiltak i forbindelse med landbruksnæring kan tillates. Retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene sier at det ikke skal være tillatt å oppføre fritidsboliger eller hytter for utleie. All byggevirksomhet skal skje i tråd med tradisjonell byggeskikk for området.

Søknaden må etter fylkesmannens mening behandles etter naturmangfoldloven § 48. Fylkesmannen viser til at søknaden har vært forelagt Innlandet fylkeskommune som mener en slik bygning vil bryte med byggeskikken på stedet og vil fremstå som et fremmedelement blant seterbebyggelsen. Kulturarvenheten i Innlandet fylkeskommune mener derfor at tiltaket vil bryte med deler av formålsbestemmelsen for landskapsvernområdet.

Fylkesmannen mener også at dispensasjonen ikke er tilstrekkelig vurdert i forhold til naturmangfoldloven § 10 om samlet belastning. Vedtaket åpner for en praksis der det tillates å sette opp nye bygg på setrer som brukes til fritidsformål og som øker overnattingskapasiteten, uten at det er et landbruksfaglig behov.

Nasjonalparkstyrets vurdering av klagen
Nasjonalparkstyret mener vedtaket ikke strider mot verneformålet for Fokstugu landskapsvernområde. Nasjonalparkstyret viser bl.a til tidligere vurderinger og mener at ei seter som har nødvendige seterhus bidrar til å ta vare på seterlandskapet. Det var tidligere ikke uvanlig å flytte bygninger fra bygda eller gården opp på setra. De skriver også at det er ikke nødvendig at det er aktiv seterdrift på ei seter for at en bygning skal være med på å komplettere setermiljøet.

Form og størrelse på det nye hytta vil passe godt inn på setertunet og seterlandskapet på Gardsenden når det blir kledd utvendig med samme panel som seterhuset. Et nytt hus på Gardsenden vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk.

Nasjonalparkstyret mener at høringsuttalelsen fra Innlandet fylkeskommune er tilstrekkelig vurdert.

Når det gjelder fylkesmannens merknad om manglende vurdering av naturmangfoldloven mener nasjonalparkstyret at det ikke er nødvendig å ha oversikt over hvor mange setrer det er i området for å kunne behandle enkeltsaker. De mener det er lite sannsynlig at det vil komme liknende søknader fra andre som eier setre som brukes til fritidsformål. I dette tilfellet dreier det seg om å bytte ut ei gammel bu med ei ny og litt større hytte.

Miljødirektoratets vurdering
Miljødirektoratet er klageinstans og kan vurdere alle sider av saken, herunder ta stilling til nye omstendigheter som blir kjent, jfr forvaltningsloven § 34. Klageinstansen kan treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det opprinnelige vedtaket og sende saken tilbake til ny behandling i førsteinstansen.

Vi legger til grunn at klagen fra fylkesmannen er rettidig mottatt. Vi finner også saken tilstrekkelig opplyst til at klagen kan behandles. Det finnes samlet sett mye informasjon om området som høyfjellsøkosystem og områdets sårbarhet for påvirkninger, jfr naturmangfoldloven § 8.

Miljødirektoratet har i likhet med nasjonalparkstyret ikke vurdert innspillene fra Innlandet fylkeskommune som en klage.

Vernebestemmelsene for området fremgår av forskrift om vern av Fokstugu landskapsvernområde, FOR-2002-05-03-435. Formålet med landskapsvernområdet er bl.a *å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart*.

Det er i utgangspunktet et generelt byggeforbud i verneområdet, jfr forskriften § 3 pkt 1.1. Vi mener det omsøkte tiltaket ikke faller inn under bestemmelsene i §3 pkt 1.2 eller §3 pkt 1.3.c. Dette er ikke byggetiltak i landbruksnæring. Søknaden må derfor vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten en begrenset adgang til å gi dispensasjon fra vernevedtaket, blant annet dersom det ikke strir mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge disse vilkårene må være oppfylt før det eventuelt kan gjøres en skjønnsmessig vurdering av søknaden. Naturmangfoldloven § 48 er i henhold til lovens forarbeider en meget snever dispensasjonsbestemmelse, men kan f.eks. komme til anvendelse på mindre og bagatellmessige tiltak som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Miljødirektoratet vil i likhet med fylkesmannen legge stor vekt på innspillene fra Innlandet fylkeskommune. Fylkeskommunen skriver bl.a at flytting av denne bygningen vil medføre at man bryter med byggeskikken på stedet. Selv om det er planlagt å kle bygningen utvendig, mener de at den den vil fremstå som et fremmedelement i seterbebyggelsen. Siden det ikke er aktiv seterdrift på denne setra, mener fylkeskommunen at man heller ikke kan vurdere det som at bygningen vil være med på å komplettere setermiljøet. Kulturarvenheten i fylkeskommunen fraråder å gi dispensasjon til dette tiltaket og mener en dispensasjon vil være i strid med deler av verneformålet.

Bilde av ei Thøring campinghytte

Campinghyttene har vindu foran og på den ene sida

Miljødirektoratet slutter seg i all hovedsak til betraktningene fra Innlandet fylkeskommune og mener verneområdestyret burde lagt større vekt på uttalelsen fra fylkeskommunen. Vi mener oppføring av en slik bygning vil være i strid med verneformålet og ikke bidra til å ta vare på det særpregede setermiljøet i området.

Campinghytta vil etter vår oppfatning fremstå som et fremmedelement i setermiljøet. Nytt panel på veggene vil ikke endre dette inntrykket. Anbefalinger om å kle inn fremre del endrer heller ikke vårt standpunkt. Hytta er for øvrig omtalt som "fritidsbolig" i søknaden til Dovre kommune.

Miljødirektoratet mener vedtaket om dispensasjon er ugyldig. De lovmessige kravene for å kunne vurdere dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 er ikke til stede. Det er derfor ikke nødvendig for oss i klagesaken å gjøre en skjønnsmessig vurdering av behovet for utskifting av bygning eller vurdering av fare for presedens.

Vi ønsker likevel å legge til at vi noen ganger har forståelse for at det kan være ønskelig å skifte ut eldre bygninger. I foreliggende sak er vi åpne for at nasjonalparkstyret kan tillate utskifting av den gamle bua med ei ny bu/hytte som bygningsmessig passer inn i setermiljøet og har tilnærmet samme størrelse som den gamle bua. Eventuell ny søknad må naturligvis behandles av Dovrefjell nasjonalparkstyre og Dovre kommune på vanlig måte.

Vedtak

Miljødirektoratet opphever vedtak truffet av Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020, jfr forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Ivar Myklebust	Knut Fossum
avdelingsdirektør	seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Dovrefjell nasjonalparkstyre	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Innlandet fylkeskommune	Postboks 4404 Bedriftsenteret	2325	HAMAR
Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	Dovre